

Piery
nyegāaŋ sebedielāŋo maŋ
Nelmuoyamma

Pier nyegāaŋ sebe daayo-i a hã Diiloŋ-dũŋ-baamba maŋ dii *Asi huŋga-na. Baŋ yeŋ Yesu horre-na, nuŋmba sa dɔl-ba. Piery daa-ku dumaŋŋo-na, u nyegēŋ sebe daayo-i duŋ dii sirēiŋa bei. U tagaaya pigāaŋ-ba Diiloŋ-dũŋ-wuŋŋoŋ saaya u waa dumaa bamaŋ cīinaana Diiloŋŋo-i ba hɔlma-na. U tirii-ma baa-ba wuŋ Yesu fuŋ fere bi mulāaŋ fuŋ ku ji ta ku ce kuliŋgu. Ŋga Diiloŋŋo siire-yuŋ aa ce u ce bɔi. Aa u pāa nuŋgu wuŋ umaŋ duŋ hūu Yesu maama-i u ka ce kutieŋŋo-i Yesu temma-i. Wuŋ nupālle fande yaa diyaŋŋ sirēiŋa-i Diiloŋ-dũŋ-baamba-na, halle da ba fie ta ba ce-ba sūlma-i, ba kūŋma sa seŋ. U diyaa nelma ba tūnni-na; wuŋ bamaŋ dii Yesu horre-na, ba bie Yesu maama-i.

Jaalungu

¹ Muŋ Pier, Yesu-Kirsa *pɔpuwɔrbiloŋ muŋ. Muŋmei nyegāaŋ sebe daayo-i da mi hã Diiloŋŋo yufelleŋ hilaa namaa namaŋ nuŋ-i aa na waa hīeŋgu-na. Banamba dii Pɔ, banamba Galasi, banamba Kapadɔsi, banamba *Asi aa banamba Bitini. ² I To-i Diiloŋŋo yufelle hilaa-nei ŋaa maŋ waa u huŋga-na dumaa u ce u *Yalle bɔ-na na deŋ a ce-na fuŋ baŋ namaa na da na ta na nu Yesu-Kirsa nuŋgu-i aa u tāmma da ma misīrrā-nei a migāaŋ-na hã-yo.

Diiloŋŋo firnu u huŋga-i u tuŋ kāyā-nei aa u tuŋ fē na hɔmmu-i.

Nahaale pã nelieŋŋo

³ Yaŋ i tie tuŋlu Diiloŋŋo-i, Itieŋŋo-i Yesu-Kirsa To-i. U cie hujarre yei aa ce-ye nelfelaŋ mie Yesu-Kirsa siremma

barguo-i-na a ce i migāaŋ haa i naŋga-i yuo. ⁴ Aa uŋ jīena ciilunġu maŋ duo hā u baamba-i, i bi hīŋ ku taalunġu. Ciilunġu faŋgu sa kusirre, ku sa bīena, ku sa bi pitelle. Diiloŋo jīena-kuo tuo cie-na doro-i-na. ⁵ Naŋ haa na naŋga-i yuo, u niya-nei fafamma duo ji kor-na miwaaŋo tīmmaŋ-yiingū-i. Nuomba-i hierē ba ka da uŋ kuraa-na dumaa. ⁶ Terieŋgu faŋgu-na, taa na nye. Mi suyaa mie na yammu huolaa fiefie-i-na, ŋga ku sie kā yaaŋ-na. Taa na nye. ⁷ Sēne maŋ sēne, yiingū dii baa yiingū u ka gbuo; ŋga ba dii-yo dāamu-na a ne da kuo u faa. Namaa nahaale saa buo sēne-i-na wei? Ba ce nie ba sie ne-de si di faa? Ba ne nahaale-i baa yaahuolo yaa-i. Yaahuolo duo saa gbāa kara na kūoma-i Diiloŋ-hūmelle-na, Yesu-Kirsa duo ji bir jo yiingū maŋ nuo-i, Diiloŋo ka tuolu-nei aa gbelieŋ-na aa ce na ce boi. ⁸ Na yufelle saa haa Yesu-Kirsa-i-na dede, ŋga u maama dolaanu-nei. Na saa hi da-yo yogo, ŋga na haa na naŋga-i yuo aa na hōmmu gbuu fē da yogogo. Na hōmmuŋ fīe dumaa, ma sie gbāa waŋ. ⁹ Diiloŋoŋ duoŋ tuo kor-na, kufaŋgu hōfēlle yaa dumaŋo-na. Naŋ haa na naŋga-i Diiloŋo-na da na da koŋkoro maŋ, na duoŋ ta na da-yo.

¹⁰ *Diiloŋoŋ puorbiemba siire taara koŋkoro daayo yaanġa-i aa tūnu-nei Diiloŋ uŋ ka firnu u huoŋga-i baa-na dumaa. ¹¹ *Kirsa *Yalle waa ba hōmmu-na; dii naa tūnu-bei wuo Kirsa ka mulieŋ, aa ku huonġu-na u ka ce boi. A ce dumaŋo-na ba gbuu vaa ba fere da ba suo ma cemmaŋ-huoŋgu-i baa maŋ ka ce dumaa. ¹² Diiloŋo yaŋ aa waŋ baa-ba wuo uŋ puora-ba baa nelma maŋ, ma sie ce bafamba baaŋ-nu, kere ma ka ce namaa baaŋ-nu. Nelma famma yaa baŋ waŋ-maŋ baa-na nyunġo-i-na. Bamaŋ waŋ *Neldodolma-i ba yaa waŋ-maŋ baa-na. Diiloŋo yaa saŋ u Yalle-i di ji dii-ma ba nunni-na. *Dorpuorbiemba famba fere-i ba taara ba

suo ma yaan̄ga-i.

Viis̄inni yaa dōlaan̄uḡ Diiloḡo-i

¹³ Terien̄gu fan̄gu-na, tigiin̄ na fere, baa na dii na yunni-i. Haan̄ na nan̄ga-i Diiloḡo-na ku haama wuo u ka ce hujarre nei Yesu-Kirsa jomman̄-yiin̄gu-na. ¹⁴ Taa na nu Diiloḡo nun̄gu-i ḡaa bis̄anfefein̄ uḡ nuḡ u to nun̄gu dumaa. Nan̄ ḡa na 'a na saa ta na suo kuyun̄gu huon̄gu-na, kuman̄ taa ku dōlnu-nei cemma, baa na bir na suur-kuo. ¹⁵ Yaan̄ na weima-i hiere ma fa ḡaa Diiloḡo maaman̄ faa dumaa. U yaa buo-na na deḡ a ce-na u baan̄ namaa. ¹⁶ Na saa da, ma nyegāan̄ Diiloḡ-nelma-na wuo: «Muomin̄ yey nelfefein̄ muo dumaa, na saaya na waa nelfafaan̄ namaa dumei.»*

¹⁷ Da na ta na cārā Diiloḡo-i na ta na bī-yo «Baba», na ninsoḡo. U yaa pāan̄ nuomba-i a saanu baa ban̄ cie kuman̄; u sa ce cieluo. Terien̄gu fan̄gu-na, yinni man̄ t̄iyāa na wulaa h̄ēma-na, gbāan̄ na ciluo tuo pigāan̄ wuo na kālā-yuo. ¹⁸ Nan̄ siire bie ānsosomma man̄ na b̄incuomba wulaa, na suyaa ban̄ sāa na yunni-i baa kuman̄ a hiel-ni mei. Ba saa sāa-ni baa gbein̄a, ba saa bi sāa-ni baa s̄ēne, nifanni sa gbān̄ ciima. ¹⁹ ḡga ba sāa na yunni-i baa tām̄ma. Aa t̄an̄ hama-i? *Kirsa tām̄ma. Ba cie-yo ḡaa *t̄ūmbiloḡo man̄ faa buolma; jarma s̄i-yuo, p̄adorre s̄i-yuo. A ko-yo sāa na yunni-i. ²⁰ Diiloḡo naa par ma yaa h̄ā-yo aa miwaan̄o suo duo doḡ. U cie ma yaa daama h̄operien̄ daaku-na duo kor-na. ²¹ Fuo yaa cie na haa na nan̄ga Diiloḡo-na. Diiloḡo siire-yuo hiel-o kuomba h̄olma-na aa ce u ce boi ku'i cie na haa na nan̄ga Diiloḡo-na aa ta na hil na ne-yo.

²² Nan̄ siyaa ninsoḡo-i, kuu dii ḡaa na migāan̄ na h̄ommu-i da na gbāa ta na dōl na-naa fafamma ḡaa ceduoḡ-bien̄ namaa. Terien̄gu fan̄gu-na, yaan̄ na maama gbuu ta ma dōlnu ma-naa. ²³ Na saa da, na cie nelfelaan̄

* 1:16 Buolman̄-s̄ebe (Lévitique) 19.2

namaa, na huoŋ felemma. Gboluoŋ daaku-na nelbilo saa hoŋ-na, Diiloŋo'i huoŋ-na. Nelbiloŋo ku, ŋga Diiloŋo sa ku. U huoŋ-na baa u nuŋ-āndaanġu yaa-i. Ku sa ji gbuo dede. ²⁴ Na saa da, ma nyegāan Diiloŋ-nelma-na wuo: «Nelbiliemba-i hiere baa dii ŋaa hīeŋgu.

Ba fafaanġu dii ŋaa pūlma.

Hīeŋ da ku kuol, ku pūlma hūl.

²⁵ *Ŋga Itieŋo nelma dii gbula, ma sa ji gbuo dede.»†*

Itieŋo nelma yaa hama-i? Ma yaa *Neldōdōlma maŋ baŋ waŋ-maŋ baa-na.

2

Piyaanġ Cicēlmantieŋo-i

¹ Naŋ cie nelfelaan namaa, hielaan na nanġa balaanġu-i ku sīnni-na hiere, baa nuōmba tāalma-na, baa huhurma-na, baa nenemuŋgu-na, baa yebīenande-na. ² Tonto mōsūŋ nyōlma yaa a vāa. Nyōlmaŋ dōlnuŋ-yuo dumaa, yaanġ Diiloŋ-nelma ta ma dōlno namaanġo-i dumei, ku yaa na ka naŋ kaasīnni a kor. ³ *Na daa Itieŋ uŋ faa dumaa ke*?*

⁴ Piyaanġ-yoŋ, u yaa cicēlmantieŋo-i, uu dii ŋaa tāmpēlle maŋ nuōmbaŋ cīnaana-die ŋga di yaa hilaa Diiloŋo yufelle-na u hiel-de. ⁵ Namaa fere-i naa dii cicēlma aa naa bi dii ŋaa tāmpēlēiŋa. Da na pie-yo, Diiloŋo ka ce-na ma u *Yalle dūŋgu-i baa-na. Na ka waa jigāntaanġ namaa ta na pā niipānni-i na hā Diiloŋo-i a saa baa u Yalleŋ taaranġ-kuo dumaa. Yesu maama-na, u ka tuo sie na niipānni-i fafamma. ⁶ Diiloŋ-nelma waanġ-ma wuo:

«Niēŋ, mi hielaa tāmpēfafalle,
mi ka jīna-die dūŋgu tuole-na *Sinyo-i-na.

Umaŋ duo haa u nanġa die, u yaanġa sie ture.»†

† 1:25 Isayi (Ésaïe) 40.6-8 * 2:3 Gbelicmaŋ-nalāanġu (Psaume) 34.9 † 2:6 Isayi (Ésaïe) 28.16

⁷ Namaa namaŋ haa na naŋga-i tãmpēl daade-na, Diiloŋo cie na ce boi. Ŋga bamaŋ saa haa ba naŋga die, ma nyegãaŋ ba kūŋgu-na wuo:

«Dūmarãambaŋ cīnaana tãmpēlle maŋ,
di yaa juo bella dūŋgu-i.»[‡]

⁸ Ma tiraa nyegēŋ terieŋgu naŋgu-na wuo:
«Nuomba tisīŋ ba fere tãmpēl daade-na.

Di mal nuomba-i.»[§]

Baŋ'a ba saa nu Diiloŋo nuŋgu-i ku'i cie ba ta ba tisīŋ ba fere die. Ma yaa naa saaya ma da-ba. ⁹ A ne da Diiloŋo yufellen-*nuomba* yaa namaaŋo-i. Namei Itieŋo jigãntaaŋ namaaŋo-i. Namei Diiloŋo baŋ namaaŋo-i. Namei Diiloŋo naporreŋ-*nuoŋ* namaaŋo-i. U bīe-na hiel-na kukulma-na a jo baa-na u gbagbaama-na na da na ji ta na waŋ u maacenfafamma maama-i baa nuomba-i.*

¹⁰ Dīelūo-i-na, na saa naa waa Diiloŋ-baaŋ namaa; fiefie-i-na, na cie Diiloŋ-baaŋ namaa. Dīelūo-i-na, u saa tuo ce hujarre nei; ŋga fiefie-i-na, u ce hujarre nei.[†]

Taa na kãŋ na yuntaamba-i

¹¹ Mi jēnaaŋ namaa, naa dii hūncortaŋ namaa hīema-na bande-i-na. Terieŋgu faŋgu-na, mi cãrã-nei, naŋ kuyeŋ ãmbabalma maŋ, hielaŋ na naŋga mei; ma kōsuoŋ nelieŋo. ¹² Naŋ yeŋ *nieraaamba hōlma-na, yaŋ na ciluo vii ku yaa da ba fie ta ba bīena na yireiŋa-i wuo nelbabaŋ-aŋ namaa, ba ka da na maacenfafamma-i aa ba ka gbeliēŋ Diiloŋo-i u jommaŋ-yiŋgu-i.

[‡] 2:7 Gbeliemaŋ-nalãaŋgu (Psaume) 118.22   § 2:8 Isayi (Ésaïe) 8.14   * 2:9 Niēŋ Helmaŋ-sebe-i-na (Exode) 19.5-6; Ænjĩnamma tiyemmaŋ-sebe-i-na (Deutéronome) 4.20, 7.6; Isayi sebe-i-na (Ésaïe) 9.1; 43.20-21.   † 2:10 Niēŋ Ose sebe-i-na (Osée) 1.6,9; 2.1,23,25.

¹³ Nieņ Itieņo-i aa na ta na sie fōņgōtaamba wulaa. Na ta na sie *jāmatigi wulaa, u yaa nuōmba-i hiere ba yunģuna. ¹⁴ Na ta na sie fāamaambaa-ba wulaa; jāmatigi jīena ba yaa-i nileiņa-na ba ta ba nuola āmbabalmanciraamba-i aa ta ba gbēlieņ ānfafammanciraamba-i. ¹⁵ Na saa da, Diiloņo taara na ta na ce ānfafamma ku yaa mimiēlmba maņ sa suyaaņ kuyunģu aa ta ba bīena na yireiņa-i ba nunni ka suuye. ¹⁶ Naa dii na fereņ nuō ninsoņo, ņga baa na pāņ na ce kufanģu-i gboruonģu na ta na ce kuubabalaanģu-i. Na saaya na waa ņaa Diiloņ-cāarāaņ namaa. ¹⁷ Taa na dii nuōmba-i hiere ba nuņģu-i. Naņ yerj baa bamaņ Yesu horre-na, yaaņ ba maama ta ma dōlnu-nei. Taa na kāalā Diiloņo-i. Taa na dii jāmatigi nuņģu-i.

Biyaaņ Kirsa maama

¹⁸ Maacembieņ namaa, taa na sie na yuntaamba wulaa aa na ta na kāņ-ba fafamma. U balaanģ baa-ni wa, u faa baa-ni wa, ta ņ sie u wulaa. ¹⁹ Na saa da, mulīema maņ naņ maama sī, da ba haa-ma hā-ni aa ņ sie-ma Diiloņo maama-na, ku faa. ²⁰ Da ņ cāl aa sie muoru-i, yer hade-i dii-kuō? ņga da ba ta ba huol ņ yaanģa-i ņ ānfafamma maama-na aa ņ sie yaahuolo faņo-i, yerre dii ku yaa nuō-i aa ku faa Diiloņo wulaa. ²¹ Diiloņo taara ku yaa na wulaa. *Kirsa fuō fere mulāaņ namaa maama-na. U pigāaņ-na nelma'i dumaanģo-na na da na ta na ce u temma-i. ²² «Fuō maņ saa cāl, aa huhurma diei saa hel u nuņģu-na dede»† ²³ ba tuoraaya-yuō, u saa ji sie moloņo. Ba cie-yo sūlma-i, u saa ji wur moloņo. U yaanģ aa yaņ-ma hā Diiloņo wuō u yaa suyaanģ u pā. ²⁴ U biyaa i āmbabalma-i tūu-ma fuō fereņ yunģu-na a kā baa-ma *daanģu-na. U cie ku yaa-i a ce i hiel i naņģa āmbabalma cemma-na a ce-ye nelviij mie i tie ce kumaņ dōlaanģ Diiloņo-i. Fuō mulīema yaa cie na waa

† 2:22 Isayi (Ēsaie) 53.9

na fereŋ nuō dumandē-i-na. ²⁵ Naa naa waa ta na wuōra na yuŋ-nu ŋaa tūlmba maŋ baala; ŋga fiefie-i-na na birii jo na tieŋo wulaa, u yaa nieyaŋ-nei.

3

Ānsorrej-tīenammas

¹ Kuuduōŋgu yaa baa caaŋ namaaŋo-i; taa na sie na bōlbaa-ba wulaa, ku yaa bamaŋ saa hūu Diiloŋ-maama-i ba hōlma-na, na ciluō ka ce ba hūu-ma. Ku sie hi na puur na nunni-i wuō na piye baa-ba. ² Da ba da na ciluō faa, aa ne da na kāŋ-ba, ba ka hūu Diiloŋ-maama-i. ³ Baa na ta na kuye bombormaŋ-fafaŋgu-i: Baa na gonya yumigāale, baa sēne ba diima, baa kompafafammuŋ-vaama. ⁴ Yaŋ aa na ta na taara huōya-fafaŋgu: Na ta na taara hōfafammu baa hōhīnammu; nifanni sa vāa dede. Aa ni yaa dii baa yuŋgu Diiloŋo wulaa. ⁵ Yiinaticamba maŋ naa hūyāa Diiloŋ-maama-i aa haa ba naŋga-i yuō, ba taa ba diyaa ba fere baa ni yaa-i ba sie ba bōlbaa-ba wulaa. ⁶ Unaŋo yaa Sara-i. Sara taa u nu *Abiramu nuŋgu-i, a ce dumaŋo-na u taa u bī-yo «Baba». Da na da holle ta na ce ānfafamma-i, namei Sara bieŋ namaaŋo-i kelkel.

⁷ Kuuduōŋgu yaa baa bōlaaŋ namaaŋo-i; bilaaŋ na caamba-i fafamma na tīenammas-na, aa na saaya na suō wuō na fōŋgōbaa-ba sa saa. Diiloŋ uŋ cie baa-na aa cira u ka hā-na cicēlma maŋ, ba nuŋgu bi dii-mei. Terieŋgu faŋgu-na, taa na kāŋ-ba ku yaa na cacārāŋgu sie gbāa soŋ yaŋga naŋga.

Hīrā mulīema-i ŋ ānfafamma cemma-na

⁸ Miŋ ka perieŋ baa mamaŋ ma yaa daama: Yaŋ nelduōma yaa yu na hōmmu-i hiere. Bilaaŋ na-naa kpelle. Taa na dōl baa na-naa ŋaa ceduōŋ-bieŋ namaa. Bilaaŋ na-naa hīehīe, baa na ta na teteŋ na fere. ⁹ Baa na ta na suu

āmbabalma solaaŋgu-i baa āmbabalma. Baa na bi ta na suu tuosīnni solaaŋgu-i baa tuosīnni. Yaan aa na ta na haa na nufafaanġu kutaamba-na. Diiloŋo taara ku yaa na wulaa. Da na haa na nufafaanġu bei, Diiloŋo ka bi haa u nufafaanġu namaanġo-na. ¹⁰Na saa da, ma nyegāaŋ Diiloŋ-nelma-na wuo:

«*Umaŋ duo tuo taara u ce u bāanġu-i,
umaŋ duo tuo taara u huoŋga fē,
kutieŋo saaya u hiel u nanġa noparaaŋ-āndenni-na baa
coima-na.*

¹¹*U saaya u nanna kuubabalaanġu-i aa tuo ce kuufafaanġu.
U vaa u fere weima baa ji suur u holma-na baa moloŋo.*

¹²*Na saa da, Itieŋo saa nanna nelviimba-i.
U tūŋgu dii ba cacārāŋgu-na.*

Ŋga u sa gbo baa bamaŋ cieŋ kuubabalaanġu-i.»*

¹³Da na vaa na fere baa ānfafamma cemma-i hai ka ce kuubabalaanġu nei? ¹⁴Halle da ba fie ce-na sūlma na ānfafamma maama-na, na yunni dōlāa. Baa na ta na kālā nuōmba-i, baa na bi yaŋ na hōmmu ta mu cu baa-ba. ¹⁵Na saaya na suo wuo *Kirsa yaa u diei Itieŋo-i. Taa na dii u nuŋgu-i fafamma. Tigiin na ta na cie, umaŋ duo yuu-na wuo bige-i cie na haa na nanġa Kirsa-i-na, na waŋ ma yaanġa-i baa-yo. ¹⁶Na fē na hōmmu-i baa ma wamma-i aa na baa bi tīel moloŋo. Naŋ suyaa kumaŋ faa, taa na ce ku yaa-i. Ku yaa bamaŋ biēnaanaŋ na yireiŋa-i Kirsa huonġu-na ba yammu ka ture. ¹⁷Diiloŋ duo cira ŋ mulieŋ, da ŋ mulieŋ ānfafamma cemma-na, ku bōyaa ŋ mulieŋ āmbabalma cemma-na.

¹⁸Na saa da, Kirsa fuo fere bi mulāaŋ aa ku nelbiliemba āmbabalma maama-na. U cie-ma i diei gbula. Fuo maŋ waa nelviinġo, u siyaa ku nelbabalaamba solaaŋgu-na, duo dii-na na-naa nuo baa Diiloŋo-i. Ba kuō-yo, ŋga

* ^{3:12} Gbeliemāŋ-nalāanġu (Psaume) 34.13-17

*Diilonj-Yalle siire-yuə. ¹⁹ Diilonj-Yalle yaa bi cie u kā ka piiye Diilonj-nelma-i baa bamaŋ dii kuliŋgu nyisēnni-na. ²⁰ *Nowe bāaŋgu-na, ba yaa naa puu bubuəsiŋni baa Diilonjo-i. Baŋ puu bubuəsiŋni baa-yo dumaŋjo-na, Diilonj wuə fē u huəŋga-i aa yaŋ Nowe ce beŋo-i. Nuəmba boi saa suur beŋo faŋo-na; nuəmba niisiei suurii yoŋ a kor hūmma-na. ²¹ I gbāa saa hūmma famma-i baa *batemu hūmma. Nuəmba bi kor dumei nyuŋgo-i-na batemu hūmma-na. Batemu hūmma-i maacemma sī ŋ kūəma-na, ŋga ma yuŋgu yaa wuə ŋ hā Diilonjo-i ŋ fere baa huəŋga diei. Yesu-Kirsa siremma yaa cie batemu tuə kor-e. ²² U siire nyugūŋ kā dərə-i-na ka tīena Diilonjo caaŋ-nu, a waa *dərpopuərbiemba yuŋ-nu baa fōŋgōtaamba-i hiere.

4

Taa na ce kumaŋ dolaanuŋ Diilonjo-i

¹ *Kirsauŋ mulāaŋ u kūəma-na dumaa, namaa fere-i na saaya na tīena baa-ma wuə na ka muliēŋ fuə bi temma-i. Na saa da, umaŋ duə muliēŋ u kūəma-na, ŋ da u hielaa u naŋga āmbabalma cemma-na. ² U ce mafamma-i duə gbāa nanna nelbiliemba kuuceŋgu-i aa tuə ce Diilonj-huəŋga u yinni boluonŋu maŋ tīyāa hīema-na. ³ Na cie na bāaŋgu-i dei baa *nieraamba-i ba kuuceŋgu-na: Na cie na bāaŋgu-i tīlāsīnni-na, baa biŋwosiŋni-na, baa koŋhiliŋgu-na, baa wuolalle-na, baa nyolle-na. Aa na duu Diilonjo huəŋga-i baa na tīnni-i. ⁴ Fiefie-i-na, nieraambaŋ daa na sa tiraa na ce kakarkuonjo faŋo-i baa-ba, ku bir yaŋ aa cu ba həmmu-i ba bigāaŋ-na. ⁵ ŋga baŋ ceŋ kumaŋ hiere, Diilonjo ka gāŋ baa-ba. U tigiŋ tī duə yuu cicēlmantaamba-i baa bikuomba-i hiere. ⁶ Ku'i cie na da *Neldədəlma bi waŋ halle baa kuomba-i. A ce dumaŋjo-na, baŋ waa hīema-na aa mamaŋ fie da-ba a saanu baa ba āncemma-i, fiefie-i-na *Diilonj-Yalle ka gbāa ce ba sire waa baa Diilonjo-i.

Taa na suō Diiloŋ-caluo belma

⁷ Weima-i hiere ma piyaa tīmma. Terieŋgu faŋgu-na, baa na dii na yunni-i, aa na saaya na suō na fereŋ belma ta na gbā na cārā Diiloŋo-i. ⁸ Kumaŋ gbāaŋ, yaaŋ na maama ta ma gbu ma dōlnu ma-naa. Na saa da, *nelnyulmu sa kāŋ āmbabalma boi**. ⁹ Taa na ce niraamba nersīnni-i fafamma, baa na ta na waana baa-ba. ¹⁰ Diiloŋo hāa-na na da-na-deŋ fōŋgōbaa hiere. Neliēŋo neliēŋo u saaya u suō u wuoŋo belma a gbāa duō tuō kāyā banamba-i baa-yo. ¹¹ Diiloŋ duō hā umaŋ jumefafalle-i, kutieŋo saaya u ce-de tuō waŋ Diiloŋ-nelma baa-de. Duō hā umaŋ kakāyāmmaŋ-fōŋgūo-i, u tuō kāyā nuōmba-i baa u yaa-i. Yesu-Kirsa maama-na, ku saaya na āncemma-i hiere ma ta ma ce nuōmba ta ba bī Diiloŋo yefafalle. Yefafalle-i baa fōŋgūo-i ni vii u yaa-i hōnni maŋ joŋ. Ma cie.

Taa na hīrā mulīema-i Yesu-Kirsa maama-na

¹² Mi jēnaaŋ namaa, yaahuolo maŋ haaŋ-nei daayo-i, baa na yaŋ na hōmmu cu baa-yo; u sagalla-nei duō ne. Baa na da nie sī ba fieŋ-na baa-yo. ¹³ Yaaŋ aa ku ta ku dōlnu-nei wuo na nalāa *Kirsa mulīema temma ne. Terieŋgu faŋgu-na, duō ji jo u fōŋgōtesīnniŋ-jomma-i, na hōmmu ka fē gbarnu. ¹⁴ Da ba tuora-nei Kirsa maama-na, na yunni dōlaa. *Diiloŋ-Yalle dii baa-na aa Diiloŋo bōbōima da di yaa nuō-i. ¹⁵ Molo baa yaŋ ba ji bel-o ta ba huol u yaaŋga-i wuo u kuō neliēŋo, sisō u cuyaa, sisō u cie kuubabalaŋgu naŋ temma, da ma'i bi sī u diyaa u nuŋgu-i nelma maŋ saa hi-yo. ¹⁶ Ŋga da ba ta ba huol ŋ yaaŋga-i wuo Kirsa wuoŋ nuō, baa yaŋ senserre da-ni. Niŋ yeŋ Kirsa horre-na, yaŋ aa ŋ ta ŋ jaal Diiloŋo-i mafamma-na. ¹⁷ Gēŋgeryiŋgu hii. Diiloŋo duōŋ tuō gāŋ baa u dūŋ-baaŋ miemei igēna. A ne da duō doŋ tuō gāŋ baa miēŋo-i, gēŋgerō periema ka

* 4:8 Niēŋ Bīncuoŋ-nelmaŋ-sebe-i-na (Proverbs) 10.12.

waa niε baa bamaŋ cīinaana Diilonj-^{*}Neldōdōlma-i? ¹⁸ A
saa baa Diilonj-nelmaŋ waanj-ma dumaa:

«*Da kuō nelviinjo korma dii kpelle,*

āmbabalmanciraamba kūŋgu ka waa niε?»[†]

¹⁹ Terienju fanju-na, Diilonj duō nuōni maŋ mulīeŋ, baa
yaŋ ŋ kūōma kara; cor ŋ ta ce ānfafamma-i aa ŋ dii ŋ fεε
Wēimantierjo naŋ-na. U yaa maa-ni. U sa waŋ weima aa ji
bir baa huonj-āndaanju.

5

Bilaan Diilonj-dūŋ-baamba-i dei

¹ Fiεfiε-i-na, mi ka fulnu Diilonj-dūŋ-baamba yaataamba
yaa-i. Mei fεε-i yaatien muō; mi daa ^{*}Kirsa mulīema-i
nuō baa mi yufelle. Duō ji bir jo duō ji ce u yuntēsīnni-i,
mi ka ce mi bāanju-i baa-yo. Miŋ ka waŋ mamaŋ baa
yaataan namaanjo-i ma yaa daama: ² Diilonj uŋ hāa-
na nuōmba maŋ, bilaan-baŋ dei ŋaa āncīinaŋ uŋ bel u
muōru-i dumaa. Baa na bel-ba ŋaa ba guoraa-na, bilaan-
baŋ baa hōfafanja ŋaa Diilonj uŋ taaran-kuō dumaa. Baa
na bi ce-ku gbeitaara-hūmelle; yaan aa na ta na ce-ku baa
pāama. ³ Diilonj uŋ diyaa bamaŋ na nammu-na, baa na ta
na haa na fōŋgūō-i bei; yaan ba ta ba da namaa cilōfafaŋo
yaa aa ta ba ce. ⁴ Ku yaa āncīinaamba yuntien^{*} duō ji jo,
na ka da nyantuoluo maŋ sa cuōraayan dede.

⁵ Kuuduōŋgu yaa baa naacien namaanjo-i, taa na sie
yaataamba wulaa. Aa na hieronjo-i na saaya na nanna
bombolma-i. Na saa da, Diilonj-nelma ciera wuō:

«*Diilonjo sa gbo baa bombolmantaamba-i,*

ŋga u firīinu u huonja-i baa bamaŋ hiiriyen ba fεε.»[†]

[†] 4:18 Bīncuōŋ-nelmaŋ-sεbe (Proverbes) 11.31   ^{*} 5:4 Ān-
cīinaamba yuntienjo-i: Ba gbē Yesu fuō fεε yaa. Nieŋ Nsāa
sεbe-i-na 10.11.   [†] 5:5 Bīncuōŋ-nelmaŋ-sεbe (Proverbes)
3.34

⁶ Terienġu fanġu-na, taa na hiire na fere Weimantienġo yaanġa-na ku yaa na tetemmanġ-yiinġ da ku hi, u ka teteġ-na. ⁷ U yaa yieraaya baa na yunniġ-maama-i, haraanġ-manġ hiere na hā-yo.

⁸ Baa na dii na yunni-i! Siireġ na yiera! Na bigāarāġo-i *Sitāni dii tuo wuora u bīġ aa tuo bure ŋaa nyulmu bilaa jara. U taara moloġo duo wuo. ⁹ Bilaanġ Diiloġ-maama-i nammu hāi na bigāarāġo baa ji yar-na. Na saaya na suo wuo terni-na hiere yaahuolo faġo temma yaa daanġ Diiloġ-dūġ-baamba-i. ¹⁰ Na ka muliēġ celle yogo, ŋga Diilo fuo manġ ānfafamma-i hiere ma tienġo-i, u ka bir dii-na na fonni-na. U ka dii sirēiġa nei aa ce na yiera doġ u hūmelle-na. U yaa bīe-na na da na ta na ce na bāanġu-i baa-yo Kirsa horre-na hōnni manġ joġ. ¹¹ Fōġgūo dii baa u yaa-i hōnni manġ joġ! Ma cie.

Jaaluperiengū

¹² Mi nyegāanġ sebeyel daade-i da mi dii sirēiġa nei aa wanġ baa-na wuo nanġ vaa na fere baa Diiloġo manġ maama-i, u yaa ninsoġ-Diiloġo-i. Mi wanġ fuo hujarre maama yaa baa-na. U hujarre temma si dii. Silasi yaa kāyā-mie mi nyegēġ sebeyel daade-i. U nyaarāa Yesu huonġu-na.

¹³ Diiloġ-dūġ-baamba manġ *Babilōni-i-na bande-i-na, Diiloġo yufellenġ hilaa bamanġ nuo-i namaa bi temma-i, ba pāa-na jaalunġu. Mi bieġo-i[‡] Marke bi jaalaa-na.

¹⁴ Taa na jaal na-naa fafamma ŋaa ceduoġ-bieġ namaa. Namaa namanġ dii *Kirsā horre-na Diilo kāyā-nei.

[‡] 5:13 Niēġ Tim. dīe. 1.2; Tite sebe-i-na 1.4.

Diilon-nelma Tobis̄felenni New Testament in Cerma (UV:cme:Cerma)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cerma

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cerma

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
